

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA

ANALIZA SURF TURIZMA NA OTOKU FUERTEVENTURA

Ljubljana, julij 2016

TEJA KODELJA

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana Teja Kodelja, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica predloženega dela z naslovom Analiza surf turizma na otoku Fuerteventura, pripravljene v sodelovanju s svetovalcem dr. Blažem Zupanom.

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 ZGODOVINA DESKANJA NA VALOVIH.....	2
1.1 Polinezija.....	2
1.2 Havaji	2
1.3 Evropa	2
1.4 Kanarski otoki	3
1.5 Surf in joga.....	3
1.6 Surf kultura.....	4
2 TURIZEM NA KANARSKIH OTOKIH	4
3 KRATKA PREDSTAVITEV FUERTEVENTURE.....	5
3.1 Populacija	5
3.2 Gospodarstvo.....	6
3.3 Turizem	6
3.4 Surf turizem.....	6
4 TURIZEM NA FUERTEVENTURI- PONUDBA.....	7
4.1 Vrste turističnih nastanitev	8
4.1.1 Hotel	8
4.1.2 Hostel.....	9
4.1.2.1 El Cotillio	11
4.1.2.2 Lajares	11
4.1.2.3 Corralejo	11
4.1.3 Apartmaji	12
4.1.4 Vila	12
5 TURIZEM NA FUERTEVENTURI – POVPRŠEVANJE	12
6 ANALIZA PONUDNIKOV SURF STORITEV	14
6.1 Corralejo.....	14
6.1.1 Manawai Surf School	14
6.1.2 Quiksilver Surf School Fuerteventura	15
6.2 El Cotillo	16
6.3 Lajares	18
7 OCENA RAZVOJA SURF TURIZMA	18
7.1 Metodologija analize podatkov	18
7.2 Potek intervjujev.....	19
7.3 Analiza intervjujev	20
7.4 Predlog prenovljene uporabniške izkušnje z novo surf šolo	22
SKLEP	24
LITERATURA IN VIRI	26
PRILOGA	

KAZALO TABEL

Tabela 1: Število turistov v letu 2011, 2012, 2013, 2014 in 2015	13
Tabela 2: Citati	20

KAZALO SLIK

Slika 1: Zemljevid Fuerteventure	8
Slika 2: Razporeditev surf hostlov na otoku	10
Slika 3: Razporeditev surf hostlov na jugu otoka	10
Slika 4: Razporeditev surf hostlov na severu otoka	10
Slika 5: Surf spoti	12
Slika 6: Število turistov po letih	13
Slika 7: Število turistov po mesecih	14

UVOD

Deskanje na valovih (v nadaljevanju surfanje) je način življenja za tiste, ki se s tem profesionalno ukvarjajo in je to za njih vir prihodka, za nekatere pa zgolj užitek. Surfanje je eden izmed najstarejših športov, ki se je skozi zgodovino razvijal. Sprva so surfanje izvajali zgolj zato, da so s svojim ulovom čim hitreje prišli do kopnega, nato pa so začeli surfanje povezovati z bogovi, kar je bilo tudi tesno povezano z jogo. Ko se je v svetu razvila informacijska tehnologija, je surfanje postalo prepoznavno po vsem svetu.

Splošno znano je, da lahko surfamo samo ob morju, vendar še to ne povsod, saj potrebujemo ustrezne pogoje. Zibelka surfanja je na Havajih, od tam pa se je preselila povsod po svetu, tudi v Evropo, kjer lahko najdemo kar nekaj ustreznih krajev za surfanje. Eden izmed najboljših, ki ga imenujejo tudi evropski Havaji, so Kanarski otoki.

Ljudje, ki so avanturistične narave in ljubijo morje, se radi preizkusijo tudi v surfanju. Prav v zadnjih letih je postal zelo priljubljen šport, ki ga izvaja vse več ljudi. V preteklosti je bilo surfanje ljudem nedostopno, saj so morali za letalske karte na Kanarske otoke odšteti veliko vsoto denarja, v današnjem času pa je na voljo skoraj vsakemu, saj nizkocenovne letalske družbe ponujajo že zelo ugodne letalske prevoze.

Namen moje zaključne strokovne naloge je prikazati analizo surf turizma na enem izmed Kanarskih otokov - Fuerteventuri in oceniti, ali obstaja na otoku možnost nadaljnjega razvoja omenjenega turizma.

Cilj strokovne naloge je odgovoriti na vprašanje, ali obstaja možnost nadaljnjega razvoja surf turizma in s tem povezanimi dejavnostmi. V času pisanja diplome sem tri mesece bivala na otoku Fuerteventura, kjer sem zbirala podatke in imela priložnost osebno spoznavati surf kulturo in surf turizem. V strokovni nalogi je velik delež podatkov, pridobljenih s pogovori in intervjuji, ki sem jih opravila s turisti, obiskovalci, lastniki in zaposlenimi v surf šolah.

Prvi del zaključne naloge opisuje nastanek deskanja na valovih, njihovo kulturo in širjenje omenjenega športa po svetu. Usmerila sem se tudi na turistično ponudbo in povpraševanje na otoku Fuerteventura.

V drugem delu sem analizirala ugodne surf lokacije in surf ponudnike, ki se nahajajo na teh lokacijah in njihovo različno ponudbo.

V tretjem delu sem na podlagi intervjujev, ki sem jih strnila v citate, analizirala uporabniško izkušnjo in na podlagi ugotovljenega zapisala vizijo o popolni »surf school« hiši.

V sklepnem delu sem podala svoje mnenje o možnosti nadaljnjega razvoja surf turizma, glede na podatke, ki sem jih zbrala tekom pisanja zaključne naloge.

1 ZGODOVINA DESKANJA NA VALOVIH

Deskanje na valovih je eden izmed najstarejših vadilnih športov na planetu. Umetnost deskanja na valovih je mešanica celotnega športa ter razumevanja lepote in moči narave. Obenem je tudi eden redkih športov, ki ustvarja svojo kulturo in način življenja.

Zgodovina deskanja na valovih z leseno desko v zahodni Polineziji sega več kot tri tisoč let nazaj. Prvi deskarji na valovih so bili ribiči, ki so deskanje izrabljali za učinkovit način, kako s svojim ulovom čim hitreje priti do obale.

1.1 Polinezija

Prvi zapis o umetnosti deskanja na valovih je bil napisan leta 1769, s strani Josepha Banksa v tretji plovbi Kapitana Jamesa Cooka okrog sveta. V svojih zapisih je napisal svoje ugotovitve, ki segajo v starodavno polinezijsko kulturo. Takratni prebivalci so si svoj ugled in preboj v višji sloj pridobili tako, da so pokazali svoje spretnosti deskanja na valovih na drugorazrednih plažah, saj so prvorazredne pripadale samo višjemu sloju in na slabših deskah.

1.2 Havaji

Deskanje na valovih se je ob migraciji polinezijskega prebivalstva v Indoneziji preselilo preko Fiji-ja in Tahitija do Havajev. Stari prebivalci Havajev deskanje na valovih niso dojemali zgolj kot rekreacijo, hobi ali šport, kot ga dojemamo danes, ampak je bila to za njih umetnost, ki so jo poimenovali »he'e nalu« (Marcus, b.l.). Ritual njihove umetnosti se je začel pred vstopom v ocean, kjer so z molitvijo prosili bogove, da jim dajo moč in jih obvarujejo pred velikimi skrivnostnimi vali.

V začetkih 20. stoletja so začeli prebivalci Havajev dojemati deskanje na valovih kot šport, kar je pomenilo tudi razvoj povezan z nepremičninami in turizmom. Takratni razvoj in kultura deskarjev na valovih je bila značilna predvsem za tri lokacije: Havaji, Avstralija in Kalifornija. Še dandanes je surfanje najbolj razvito in priljubljeno na teh treh lokacijah, kjer se ljudje preživljajo z surf storitvami, kot so surf nastanitve, surf tečaji, izdelovanje surf desk in surf oblačil (Warren & Gibson, 2014).

1.3 Evropa

Vse do leta 1769 Evropa ni nikoli slišala za deskanje na valovih. Po opisih eksotičnih potovanj poročnika Banksa iz Havajev, je tamkajšnja pacifiška destinacija postala glavna

turistična postojanka za popotnike iz celotnega sveta, vse do leta 1821, ko so na Havaje prišli Evropski misijonarji, da bi pokristjanili vse tamkajšnje domorodce. Prvotne prebivalce so smatrali za nerazvite in lahkožive, njihovo ljubezen do deskanja na valovih, ki je bilo tesno povezano z vero v starodavne bogove iz oceana, pa so dojemali kot bogoskrunsko dejanje, zato so ga kmalu prepovedali (Booth, 2001). Tako je nekoč priljubljena športna aktivnost skoraj povsem izginila iz havajske kulture. Deskanje na valovih je skozi leta prakticiralo le še nekaj vztrajnih domačinov, ki so to na skrivaj počeli v oddaljenih vasicah. Na srečo jih je leta 1872 opazil novinar Mark Twain, ki je v svoji knjigi »Roughing it« napisal poglavje o »deskarskem kopanju«.

V začetku leta 1900 so deskanje na valovih (svetovni izraz je surfanje), začele mednarodne športne organizacije priznavati kot legitimen šport. Ključna oseba, da je surf poznan po vsem svetu, je Duke Kahanamoku, surfer in nekajkratni olimpijski plavalni prvak.

Med leti 1910 in 1920 je Duke potoval po svetu in širil znanje o deskanju na valovih. V tridesetih in štiridesetih letih so začeli v Kaliforniji popularizirati deskanje na valu. Potekala so prva prvenstva, kjer so bile televizijske hiše, fotografi in surf revije (Nendel, 2009).

1.4 Kanarski otoki

V začetku in sredini šestdesetih let, ko je kalifornijska in avstralska obala postala nasičena z deskarji na valovih, se je začelo iskanje zapuščenih valov v Evropi in Afriki. K odkrivanju zapuščenih valov in obal je pripomogel takratni že ustrezno razvit letalski promet. Avanturisti so kmalu odkrili raj deskanja na valovih v Atlantskem oceanu, ki je zelo spominjal na Havaje, zato so Kanarske otoke poimenovali evropski Havaji. K popularizaciji tega športa pa so prispevale televizijske oddaje in revije. Velik korak v športu surfanja pa so pomenile nove oblike in materiali, iz katerih so izdelovali deske.

1.5 Surf in joga

Surf svet ima dolgotrajno sorodstvo s svetom joge. Deskanje na valovih je bilo v zgodovini močno povezano z vero, kar se v današnjem času odraža v povezavi z jogo. Deskarji iščejo notranji mir, preden se podajo v ocean. Joga je ena redkih področij, ki ima za seboj veliko let razvoja in zavedanja ravnovesja v vseh treh dimenzijah. Iskanje ravnotežja nas uči potrpežljivosti, saj je potrebno pri izgubi ravnotežja položiti roko ali nogo nazaj na tla in začeti znova. Ko izgubimo ravnotežje na deski in pademo v morje, se moramo prav tako pobrati in počakati na novo serijo valov. Z vadbo joge spoznavamo svoje telo, spretnosti, vzdržljivost in iščemo notranji mir, kar potem uporabimo tudi pri deskanju na valovih (Gaiswinkler & Unterrainer, 2013, str. 123–127).

1.6 Surf kultura

Surfanje združuje veliko stvari. To je profesionalni šport, sub-kultura, ki je oblika umetnosti, izražanja, način življenja, prepleten z značilno glasbo in modo, globalni marketing, navdih, za nekatere to predstavlja zgolj izgovor za zabavo, za druge pa je to poklicna in karierna pot. Pestro in raznoliko mešanico deskarske kulture pa predvsem družijo ljubezen do tega športa, ne glede na narodnost, vero, raso ali spol. Najbolj se je deskarska kultura razvila na Havajih in v Kaliforniji, saj od tam tudi izvira in jim nudi najboljše pogoje za surfanje. Poleg teh dveh destinacij se je surf kultura razvila tudi v Avstraliji, na Novi Zelandiji, na Japonskem in v Braziliji. Čeprav se število deskarjev iz leta v leto povečuje, strokovnjaki ocenjujejo, da jih je trenutno na svetu že okrog 23 milijonov. Prelomno leto v surf kulturi je bilo leto 1959, ko je film Gidget poskrbel za izjemno prepoznavnost in priljubljenost tega športa na svetovni ravni (Farmer, 1992, str. 241–257). Surf kultura se je iz teme prelevila v modno muho. Nastale so glasbene skupine, kot so The Beach Boys in Surfaris, ki so opevale ta šport in tako pripomogle k še večji prepoznavnosti samega športa. Ker je deskanje tako prevzelo ljudi, so v času, ko vremenski pogoji niso bili naklonjeni nastajanju valov, izumili »sidewalk surfing« (deskanje po pločnikih), ki ga danes poznamo kot rolkanje, oziroma skateboarding ali longboarding. Njihova kultura se je širila dalje, tako da so začeli rolkati v praznih bazenih, kar jim je dalo podoben občutek, kakor pri deskanju na valovih. To je kasneje pripeljalo do razvoja skate, oziroma rolkarskih parkov. Sčasoma se je deskanje na vodi prelevilo tudi na deskanje po snegu in v druge različice deskanja, kot so windsurfing, kitesurfing, bodyboarding...

2 TURIZEM NA KANARSKIH OTOKIH

Zadnja leta je surfanje postal zelo popularen šport in življenjski slog, predvsem med mlajšo populacijo po celem svetu. Vendar pa ima ta vrsta športa veliko slabost, saj ga ne moremo izvajati kjerkoli in kadarkoli. Tudi samo morje ni dovolj za izvajanje tega športa, saj potrebujemo ustrezne pogoje, kot so konstantni in kvalitetni valovi, ki pa jih na Jadranskem morju primanjkuje (Espejo, Losada & Mandez, 2014, str. 19–25). Ti nastanejo le ob močnem južnem vetru, ta pa ponavadi poskrbi tudi za muhaste razmere. V Evropi najdemo številne destinacije, ki nudijo kvalitetne pogoje za surfanje, le-te se nahajajo ob oceanu (Italija, Francija, Portugalska in Španija s Kanarskimi otoki). Med naštetimi destinacijami so najbolj priljubljeni prav Kanarski otoki, saj s svojo lego in prijetno temperaturo omogočajo surfanje skozi celo leto. Prav tako so letalske povezave postale cenejše in dostopnejše vsem.

Kanarski otoki so sestavljeni iz sedmih vulkanskih otokov (Tenerife, Gran Canaria, Lanzarote, La Palma, La Gomera, El Hierro in Fuerteventura), ki se med seboj razlikujejo po turistični ponudbi in razvitosti turizma. Zaradi geografskega položaja otokov in vpliva močnih severovzhodnih vetrov pa se podnebje med otoki razlikuje od suhega do mokrega podnebja. Vsak izmed Kanarskih otokov je edinstven, kjer lahko vsak najde nekaj za svojo

dušo. Še posebej pridejo na svoj račun ljubitelji raznih vodnih športov, saj jim tamkajšnja tako imenovana večna pomlad in sezona valov skozi vse leto omogoča popolne pogoje za njihove vodne užitke. Med ljubitelji surfanja na valovih sta najbolj priljubljena otoka Lanzarote in Fuerteventura.

Gospodarstvo Kanarskih otokov temelji na turizmu, saj vsako leto obiše otoke okoli 12 milijonov turistov, kar predstavlja 32 % njihovega bruto domačega proizvoda (v nadaljevanju BDP) (European Commission, 2016). Gradbeništvo in nepremičnine predstavljata 20 % BDP-ja, velik delež predstavlja tudi tropsko kmetijstvo (banane, tobak, sladkorni trs, pomaranče, limone, krompir, čebula ...).

Kanarski otoki so zunaj carinskega območja Evropske unije, čeprav politično spadajo znotraj EU. Namesto davka na dodano vrednost imajo tako imenovani lokalni prometni davek, ki ima splošno 5 % stopnjo, povprečna davčna stopnja znaša 13,5 %, ki velja za večino izdelkov in storitev. Najnižja davčna stopnja znaša 3 %, katera velja za osnovne živilske izdelke, razno čtivo in subvencionirana stanovanja. Nekateri osnovni izdelki in storitve pa so brez obdavčitve (izobraževalne storitve, zdravstveni izdelki in storitve, zavarovalniške in finančne transakcije). Takšno davčno olajšavo so sprejeli, da bi preprečili množično odseljevanje prebivalcev na celino. Ker je brezposelnost na Kanarskih otokih velika, država spodbuja samozaposlovanje in podjetništvo s subvencijami z začetnim kapitalom in drugimi ugodnostmi (Canary Islands Special Zone, b.l.).

3 KRATKA PREDSTAVITEV FUERTEVENTURE

Fuerteventura je eden izmed Kanarskih otokov. S površino 1.660 km² je drugi največji otok in leži na enaki zemljepisni širini kot Mehika in Florida. S to razliko, da se tukaj temperature zaradi stalno prisotnega vetra redko dvignejo nad 32 °C, pozimi pa redko padejo pod 18 °C.

3.1 Populacija

Na otoku živi 103.492 ljudi, od teh pa kar 36.774 v glavnem mestu Puerto del Rosario. Skozi zgodovino je otok doživel številne upade prebivalstva, zaradi slabih gospodarskih razmer in klime, ki je na otoku izredno puščavska. Vendar je z razvojem turizma leta 1980, število prebivalcev na otoku začelo znatno naraščati, zaradi česar se je v manj kot desetletju število prebivalcev kar podvojilo. To dokazujejo podatki s popisom iz leta 2001, saj se je število stalnih prebivalcev rojenih na otoku povečalo za samo 3.000, medtem ko je številka priseljenih iz tujine narasla kar na 22.910. Glede na podatke prav tujci najbolj prispevajo na rast prebivalstva v zadnjih letih (Analysis and Reports on Tourism, 2016).

3.2 Gospodarstvo

Temeljni del gospodarstva na Fuerteventuri predstavlja turizem. Najbolj pomembni turistični območji se nahajata okoli obstoječega mesta Corralejo na severu in Morro Jable na jugu. Turizmu sledita ribištvo in kmetijstvo, ki sta drugi dve najbolj razviti panogi. Za Fuerteventuro je znan znamenit sir Majorero, ki je narejen iz mleka avtohtone koze Majorere.

Na otoku so zabeležili najvišjo stopnjo brezposelnosti leta 2009, saj je ta znašala kar 29,2 % (Canary Islands Special Zone, b.l.).

3.3 Turizem

Veliko prelomnico in novo dobo za turizem na Fuerteventuri je poskrbelo letališče, ki je bilo zgrajeno leta 1969. Otok je s svojimi tri tisočimi sončnimi urami postavljen na svetovni vrh vodilnih evropskih destinacij. Čeprav imajo zelo dobre pogoje in razvito turistično ponudbo, Fuerteventura v preteklosti ni doživela prekomernega razvoja velikih turističnih kompleksov in posledično navala turizma. Otok zato še vedno ponuja razgibano in neokrnjeno naravo, ki je glavna atrakcija vsakega izmed Kanarskih otokov (Santana-Jimenez & Hernandez, 2011, str. 415–425). Nekateri so opazili še neizkoriščen turistični potencial, zato je mogoče v zadnjih letih opaziti več gradenj apartmajskih naselij, ki so še posebej za severni del otoka veliko bolj značilna gradnja kot pa hotelski kompleksi.

Fuerteventura s svojo lego zagotavlja celoletne pogoje za vse ljubitelje raznih vodnih športov, zato je otok še posebej priljubljen med deskarji na valovih. Na otoku je mogoče dobiti številne šole, ki nudijo tečaje za poučevanje vodnih športov, kot so deskanje na valovih (surfanje), jadranje na deski (windsurfing), jadranje z zmajem na vodi (oziroma kitesurfing) in supanje (oziroma stand up paddleboarding).

3.4 Surf turizem

Kot sem že nekajkrat omenila, je Fuerteventura najbolj priljubljena med deskarji na valovih oziroma surferji, kar je razvidno tudi po surf ponudbi oziroma številu surf šol, ki jih je mogoče najti po celotnem otoku. Turistične ponudbe se med seboj razlikujejo po obliki ponudbe, pristopa do stranke in seveda v ceni. Surfanje je zelo priljubljen šport, predvsem med mlajšo in srednjo populacijo. S publiciranjem surf destinacij prek medijev, je vpliv surf turizma naredil velik vtis na skupnost. Tako se je izoblikovala surf kultura, ki vključuje ljudi, izražanje, način oblačenja in šport, oziroma strast do deskanja na valovih. Surf kultura izhaja iz Havajev, kjer je tudi zibelka surfanja (Barbieri & Sotomayor, 2013, str. 111–121). Strokovnjaki ocenjujejo, da je na svetu približno že 23 milijonov deskarjev na valovih. Ker pa ponekod ni konstantnih razmer za surfanje, se je razvil nov šport na

kopnem, ki se imenuje longboardanje. Longboard je večja deska podobna rolki in omogoča vožnjo po cesti, ki jo nekateri imenujejo deskanje na kopnem. Iz deskanja na valovih so se pozneje razvili še drugi vodni športi, kot so kitesurfing, wakeboarding, skimboarding, bodyboarding in wakesurfing.

4 TURIZEM NA FUERTEVENTURI- PONUDBA

Fuerteventura je s svojo ugodno lokacijo in tri tisočimi sončnimi urami na leto popolna počitniška lokacija. Prvi turistični hotel na otoku je bil zgrajen leta 1965, čemur je sledila tudi izgradnja letališča Fuerteventura El Motarral. Leta 1973 je letališče začelo delovati tudi mednarodno, kar je pomenilo novo poglavje za turizem na Fuerteventuri. Kanarski otoki so postali zelo priljubljeni zagotovo prav zaradi ugodnih letalskih cen, ki jih ponujajo nizkocenovne letalske družbe iz skoraj vsake evropske države.

Fuerteventura ponuja 150 metrov peščenih plaž, ki so idealne za vodne športe in priljubljene med turisti. Slika 1 nam prikazuje zemljevid Fuerteventure z najpomembnejšimi mesti. Otok je najbolj poseljen in turistično razvit na severu, v okolici mesta Corrajelo in na jugu v okolici mesta Morro Jable. Omenjena mesta so najbolj razvita, saj le-ta nudijo tudi pomorske povezave do drugih Kanarskih otokov. V zadnjih letih pa se je razvila nova turistična lokacija Caleta de Fuste, ki velja za najhitrejše razvijajoče se območje na otoku in se nahaja le deset kilometrov južno od glavnega mesta Puerto de Rosario in letališča. Turistične lokacije se razlikujejo v tem, da je za južni del otoka značilen množični turizem, saj na tem območju prevladujejo luksuzni hoteli in veliki turistični kompleksi, Medtem ko je severni del otoka ohranil videz ribiških mest in zanj značilne manjše hotele in turistična apartmajnska naselja.

Slika 1: Zemljevid Fuerteventure

Vir: Fuerteventura Guide, b.l.

4.1 Vrste turističnih nastanitev

Na otoku nudijo pestro izbiro nastanitev v času bivanja na Fuerteventuri. Turisti se lahko odločajo med naslednjimi tipi bivališč:

4.1.1 Hotel

Hotel nudi plačano nastanitev za kratek rok. Hoteli se razlikujejo med seboj po vsebini ponudbe. Nekateri nudijo samo prenočišče, medtem ko drugi ponujajo tudi obroke, varstvo otrok, bazene in poslovne dvorane. Na otoku je 341 registriranih hotelov, ki se med seboj ločijo po temah:

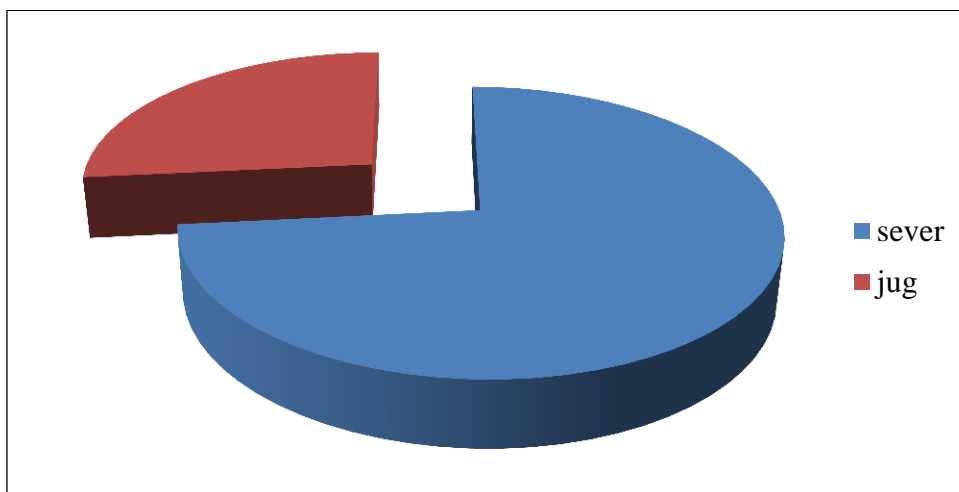
- Adrenalistično športni hotel (takšne vrste hotel nudi veliko izbiro športnih aktivnosti, ki jih ponavadi zapolni z velikim izborom bazenov in aktivnosti, ki potekajo ob njem).
- Boutique hotel (Boutique hotel je izraz, ki se uporablja za opis majhnih hotelov, ki imajo običajno med 10 do 30 sob in se nahajajo v edinstvenem okolju in so edinstveno opremljeni).
- Golf hotel (hoteli, ki nudijo uporabo golf igrišča in opremo).

- Luksuzni hotel (že sama beseda luksuz nas napelje na asociacijo razkošje. Gostje plačujejo visoke cene za prenočišča v luksuznih hotelih, saj jim ta nudi določene standarde, ki jih mora nuditi takšne vrste hotel. Na primer: nova in moderna oprema celotnega hotela, velika in bogata kulinarična ponudba ter dodatne športne, otoške in kulturne dejavnosti).
- All inclusive hotel (All inclusive v prevodu pomeni vse je vključeno, zato takšna vrsta hotela vključuje najmanj tri obroke na dan, neomejeno porabo brezalkoholne pijače, alkoholne pijače in druge aktivnosti, ki so običajno športne aktivnosti in so vključene v ceno).
- Poslovni hotel (Poslovni hoteli poleg klasične ponudbe, ki jo nudi vsak hotel, nudijo najem konferenčnih dvoran, ki jih je možno najeti in v njih izvajati poslovne sestanke).
- Eco hotel (Eco hotel ali zeleni hotel daje velik poudarek na okoljske izboljšave svoje strukture, ki bi zmanjšale vpliv na okolje. Velik poudarek namenijo tudi okoljsko odgovorni hrani).
- Romantični hotel (Romantični ali ljubezenski hotel je vrsta hotela za kratkoročno bivanje in deluje predvsem po principu dopuščanja zasebnosti spolnih aktivnosti parov).
- Hoteli z bazenom (Hoteli z bazenom poleg klasične ponudbe ponudijo tudi uporabo bazena. Hoteli z bazenom so posebej tako definirani, saj nima vsak hotel tudi bazena).
- Družini prijazen hotel (Družini prijazen hotel, je tisti, ki nudi družini z otroki razne animacije, varstvo otrok in otroku prijazno okolje).

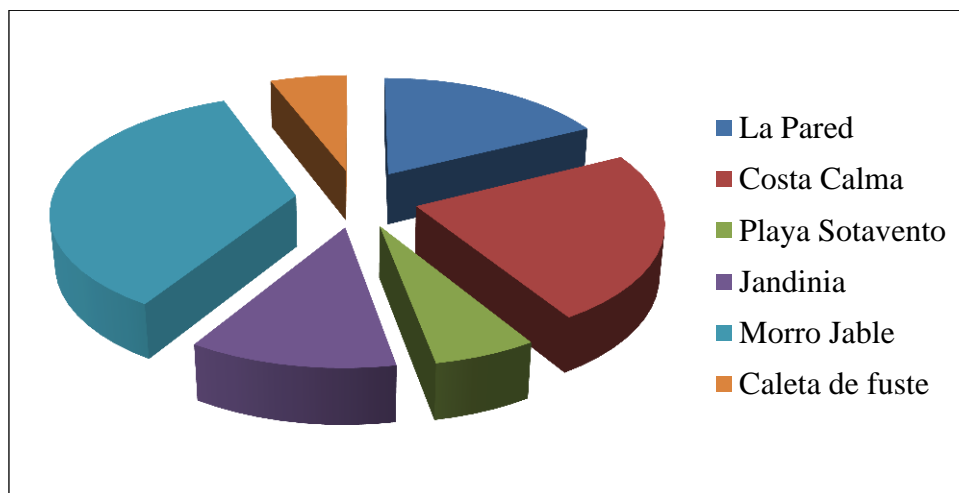
4.1.2 Hostel

Razlika med hostlom in hotelom je ta, da hostel nudi najem prenočišča v sobi, katero si obiskovalci običajno delijo, prav tako tudi kopalnico, kuhinjo in druge bivalne prostore. Bistvena razlika pa je seveda v ceni, ki jo stranka plača za nastanitev. Nekateri hostli nudijo tudi zasebne sobe, ki pa so nekoliko dražje od navadnih in možnost doplačila za en obrok, ki je običajno zajtrk. Na Fuerteventuri je zelo značilna oblika hostla, ki ponuja še razne tečaje, kot so na primer surfanje in joga tečaji. Takšne vrste hostel se imenuje surf house in joga house. Običajnih hostlov je na otoku malo, saj jih večina zraven ponuja še našete dejavnosti, ki so na Fuerteventuri zelo priljubljene. Na otoku je zelo veliko obiskovalcev surfarjev, saj Fuerteventura velja za meko surfanja v Evropi. V zadnjih letih je »life style« surfarjev zelo priljubljen med mladimi, zato to tudi pojasni vse večji obisk Fuerteventure in nastanitev, ki so prilagojene temu športu. Omenjenih surf hostlov, ki so uradno registrirani, je na otoku kar 64, kot je razvidno iz tabele v prilogi- število surf šol in nastanitev. Kar 40 nastanitev se nahaja na severu otoka, saj je na tem delu otoka največ surf spotov in so tukaj tudi najboljše razmere za izvajanje tega športa. Poudariti moram, da je na otoku kar nekaj surf hostlov, ki so neregistrirani in delujejo neuradno, vendar se v zadnjem času oblasti trudijo preprečiti in kaznovati neuradne ponudnike takšnih vrst nastanitev.

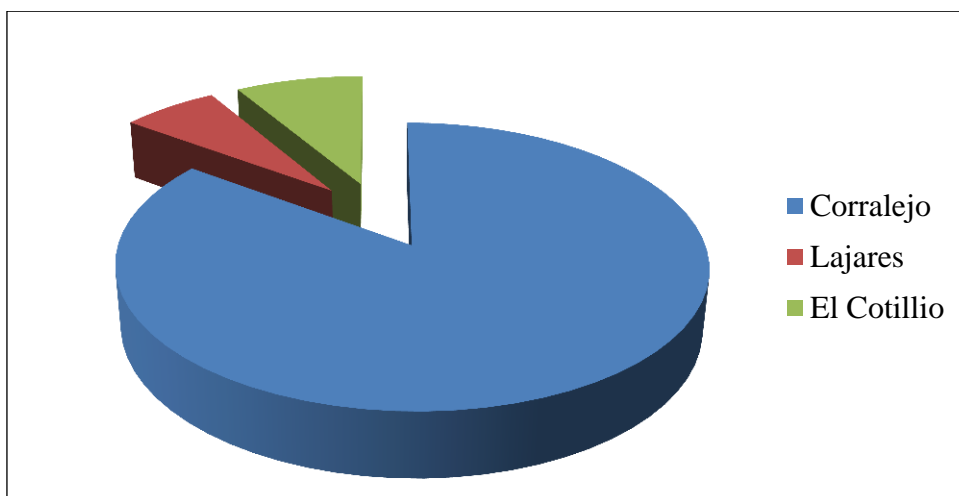
Slika 2: Razporeditev surf hostlov na otoku

Slika 3: Razporeditev surf hostlov na jugu otoka

Slika 4: Razporeditev surf hostlov na severu otoka

Slika 2 prikazuje razporeditev surf hostlov na otoku. Že na prvi pogled je opaziti, da na severnem delu otoka v mestu Corralejo prevladuje omenjena nastanitev. Kar pa sploh ni nobena posebnost, saj je na severnem delu otoka največ plaž, kjer lahko ljubitelji deskanja surfajo na valovih. To je razvidno tudi iz Slike 5, ki prikazuje plaže, kjer so idealni pogoji za surfanje. Nekoliko me preseneča dejstvo, da je na območju vasi El Cotillo in Lajares tako malo ponudnikov surf storitev in nastanitev, saj imata obe vasi zelo dobro lego in dostop do vseh surf spotov na severnem delu otoka.

4.1.2.1 El Cotillio

El Cotillio je mirno obmorsko mestece, kjer se turizem komaj v zadnjih dveh letih razvija. To je mogoče opaziti z gradnjo novih objektov in razvijanjem mesta. El Cotillio ponuja najlepše peščene plaže in lagune na otoku, zato lahko v prihodnje pričakujemo razcvet turizma in predvsem veliko novih priložnosti za razvoj turističnih ponudb in nastanitev.

4.1.2.2 Lajares

Lajares ni obmorsko mesto in leži 6–8 kilometrov stran od Corraleja in El Cotillia. Lajares je precej moderno mesto surferskega značaja, ki je zelo popularno med mladimi. Tukaj vlada surf vzdušje, katerega naredijo surf trgovine in bari, opremljeni v surf stilu in grafiti s surf poslikavami, ki jih je mogoče najti skoraj na vsakem zidu. Na območju Lajaresa je mogoče najti največ razkošnih vil, ki idilično sovpadajo s puščavsko pokrajino. Tukaj surf nastanitve niso tako značilne, vendar imajo potencial, da se v prihodnje surf hostli in druge nastanitve razširijo, saj je Lajares križišče vseh poti do surf spotov.

4.1.2.3 Corralejo

Kot sem že omenila, je Corralejo eno izmed najbolj turističnih mest na otoku, vendar pa ohranja surf kulturo in se ne pogojuje množičnega hotelirskega turizma. Prav v Corraleju je mogoče najti največ surf nastanitev in ponudnikov surf storitev.

Južni del otoka je priljubljen med windsurferji in kitesurferji, zato je za ta del otoka značilno precej manj nastanitev s ponudbo surf nastanitev. Tukaj najdemo samo sedemnajst surf hostlov, ki se od surf hostlov na severnem delu otoka razlikujejo po tem, da ponujajo še druge športne storitve, ki so značilne za ta del otoka. Za jug otoka je značilno, da je zelo turistično poseljen s hoteli, restavracijam, bari in nočnimi klubi. Slika 3 prikazuje surf spote na otoku, katerih je največ na severnem delu otoka. To nam poda tudi jasno razlago, zakaj je na severnem delu otoka najbolj tipična oblika surf nastanitev.

Slika 5: Surf spoti

Vir: Accommodation for surfers, b.l.

4.1.3 Apartmaji

Apartmaji so stanovanja namenjena oddajanju v najem in vsebujejo vse bivalne prostore. Apartma lahko posameznik najame za krajše ali daljše časovno obdobje. Za Fuerteventuro so značilna velika apartmajska naselja, ki običajno vsebujejo na določeno število apartmajev in bazen.

4.1.4 Vila

Vila je zasebno luksuzno domovanje z možnostjo najema. Za vile je značilno, da imajo elegantno in privlačno arhitekturo in so moderno opremljene. Od ostalih ponudb se razlikujejo predvsem v ceni, ki je razumljiva za ponudbo, ki jo ponujajo vile.

5 TURIZEM NA FUERTEVENTURI – POVPRASEVANJE

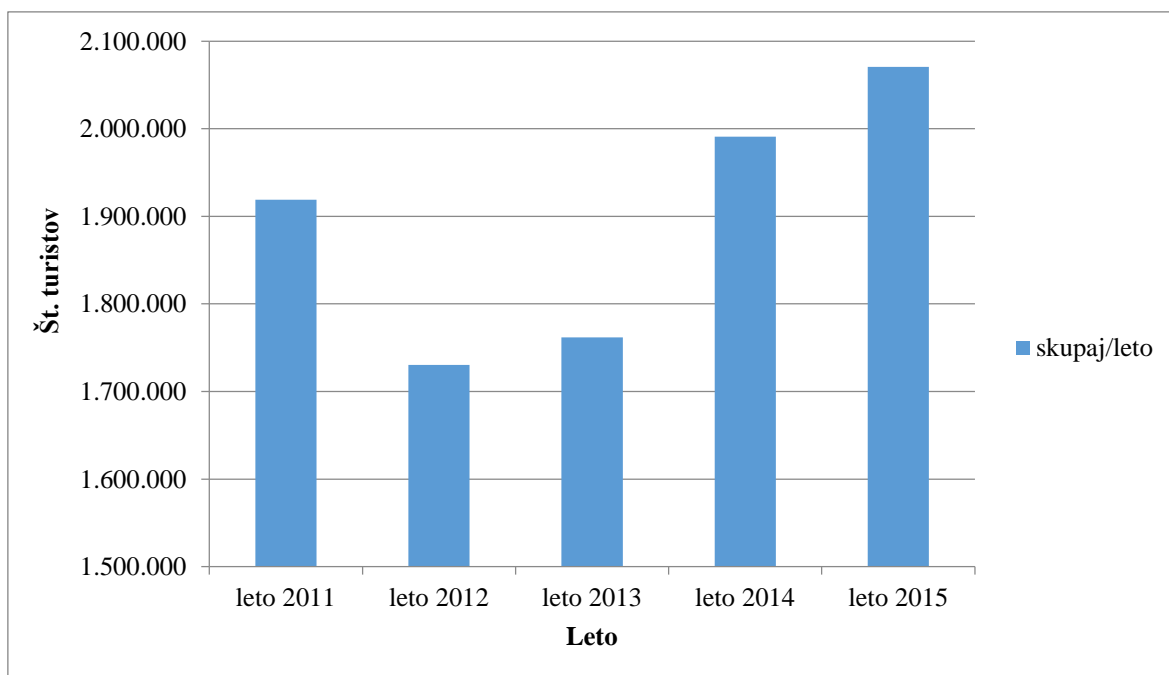
V zadnjih letih povpraševanje in obisk turistov na Fuerteventuri zelo narašča, kar bom pokazala tudi s sledečimi statističnimi podatki.

Tabela 1: Število turistov v letu 2011, 2012, 2013, 2014 in 2015

Mesec	Leto 2011	Leto 2012	Leto 2013	Leto 2014	Leto 2015
januar	137.511	131.847	123.338	145.541	149.948
februar	153.169	140.881	127.169	143.176	154.433
marec	176.860	164.979	153.249	173.093	173.809
april	177.505	143.894	132.894	168.110	162.167
maj	130.692	117.195	121.381	146.495	157.850
junij	140.453	132.076	135.300	155.627	166.832
julij	184.545	165.555	164.386	191.218	194.347
avgust	192.941	165.033	179.650	205.595	215.348
september	157.472	149.224	150.001	170.670	174.250
oktober	187.323	160.104	168.189	180.097	181.112
november	144.137	128.677	155.377	155.771	160.435
december	136.246	130.820	150.693	155.594	180.092
Skupaj	1.918.854	1.730.285	1.761.627	1.990.987	2.070.623

Vir: Instituto Canario de Estadística, ISTAC, 2015.

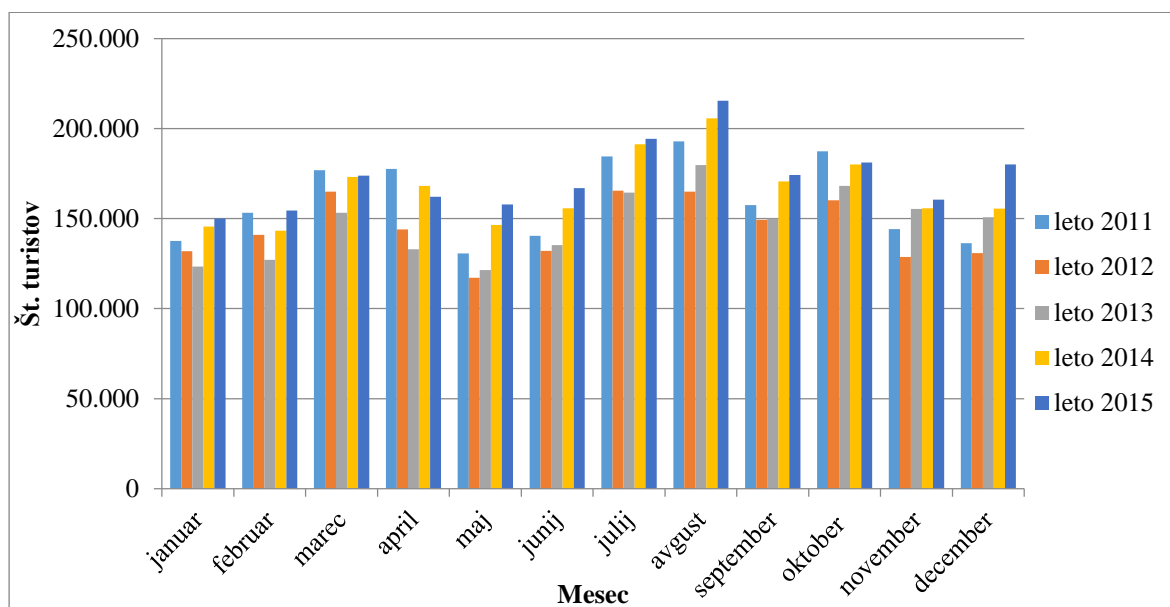
Slika 6: Število turistov po letih

Vir: Instituto Canario de Estadística, ISTAC, 2015.

Kot je razvidno iz Slike 4, je število turistov v letih gospodarske krize upadlo, v zadnjih dveh letih pa se obisk na Fuerteventuri spet povečuje. Leta 2014 se je obisk rekordno povečal za 13,02 % oziroma 229.360 obiskovalcev, leta 2015 pa za 4 % oziroma 79.636 obiskovalcev.

Slika 7: Število turistov po mesecih

Vir: Instituto Canario de Estadística, ISTAC, 2015.

Slika 5 prikazuje število turistov, ki obiščejo Fuerteventuro po mesecih. Kot je razvidno že iz grafa, je število turistov čez vse leto konstantno. Število obiskov pa se še nekoliko poveča v glavni poletni sezoni in jesensko–zimskih mesecih, saj so v tem obdobju najboljše pogoji za izvajanje vodnih športov.

6 ANALIZA PONUDNIKOV SURF STORITEV

Med naštetimi ponudniki surf storitev bom podrobneje predstavila štiri surf šole oziroma surf hostle. Podatke in vire informacij sem zbirala med tri mesečnim bivanjem na Fuerteventuri in na spletnih straneh proučevanih surf šol. Podrobneje želim predstaviti ponudnike surf turizma. Izbrala sem štiri ponudnike surf storitev iz severnega dela otoka, saj je tam glavna oblika turizma surf turizem. Izbrane ponudnike sem izbrala na podlagi njihove raznolikosti ponudbe, velikosti in lokacije.

6.1 Corralejo

6.1.1 Manawai Surf School

Manawai surf school je šola surfanja v lasti Slovenca Marka Mrzlikarja. Šola je locirana v mestu Corralejo, ki je največje središče ljubiteljev tega vodnega športa na otoku in poleg šolanja nudi tudi bivanje v surf hiši, katera nudi nastanitev s sobo, kuhinjo, kopalnico in bazenom za štirinajst ljudi. Manawai ponuja svojim strankam:

- Nastanitev v Manawai Surf hiši,
- surf šolo z izkušenim surf inštruktorjem,
- prevoz do surf spotov,
- nudijo najem surf opreme v času šolanja in tudi izven surf šole,
- video analizo urjenja in slike iz ur surf šole,
- brezplačen najem koles in longboard rolke,
- športno zavarovanje v času surf šole.

Manawai nudi tudi dodaten program, poleg omenjenih storitev pa ima tudi šolo joge. Večina obiskovalcev je Slovencev, ki redno prihajajo na aktivni športni dopust enkrat ali večkrat letno. V zadnjem času pa je zaznati tudi porast tujcev, katerim je zelo všeč program, ki poleg surf šole vključuje tudi šolo joge. V začetku leta so odprli spletno prodajo z surf oblačili, pod blagovno znamko Surf Manawai Wear (Manawai surf school, b.l.).

Prednosti:

- Individualni in osebni pristop surf inštruktorja,
- inštruktor se prilagodi potrebam in znanju deskanja na valovih,
- surf hiša se nahaja le 800 metrov od plaže, katera velja že enega izmed najboljših surf spotov na otoku. V neposredni bližini hiše se nahaja tudi avtobusna postaja in nakupovalni center z raznimi trgovinami, bari in restavracijami.

Slabosti:

- Omejena kapaciteta stanovalcev v surf hiši je štirinajst ljudi, saj je bila hiša v prvotno namenjena stanovanjski hiši.

6.1.2 Quiksilver Surf School Fuerteventura

Quiksilver surf šola je najbolj znana šola na otoku, ne samo zaradi kvalitete, ampak tudi zaradi njihovega imena. Quiksilver surf šola ima veliko število strank predvsem zaradi njihovega svetovnega slovesa, saj je znana multinacionalka iz deskarskega sveta, ki ponuja športne obleke, deskarsko opremo in organizira tekmovanja deskanja na valovih v svetovnem merilu. Quiksilver ima verigo surf šol na vseh lokacijah, kjer se lahko deska na valovih po svetu in veliko število učiteljev deskanja na valovih, da lahko zapolnijo vse povpraševanje. Quiksilver na Fuerteventuri ponuja več vrst nastanitev, katere se med seboj razlikujejo po ceni in udobnosti:

Surfcamp ali surf hostel

Surfcamp ali surf hostel se nahaja v središču mesta Corralejo in ponuja zasebne in skupne sobe, idealne za posameznike ali večjo skupino ljudi. V surfcampu je možno bivanje samo za osebe starejše od osemnajst let. Poleg nastanitve ponujajo še lekcije v surf šoli.

Villa Antonio

Villa je locirana petnajst minut vožnje stran od mesta Corralejo v vasici Villa Verde. Razkošna vila ima studije s popolnoma opremljeno kuhinjo, 2-3 sobe, kopalnico in zasebno teraso. Villa Antonio je namenjena predvsem družinam in parom, ki imajo raje zasebnost, kot pa skupinsko bivanje v eni hiši. Poleg bivanja je možno zakupiti tudi surf tečaj.

Surf Resort Corralejo

Surf Resort Corralejo je razkošni kompleks v Corraleju, ki vsebuje štiri deluxe studije, z notranjim dvoriščem in zasebnim bazenom. Ti deluxe studii so idealni za pare ali večjo skupino ljudi, ki hočejo biti ločeni od ostalih. Surf Resort je idealna izbira za luksuzni dopust, katerega si lahko obiskovalci popestrijo še s šolo deskanja na valovih (Quiksilver surf school Fuerteventura, b.l.).

Prednosti:

- Ljudje, ki se odločijo da bodo koristili nastanitev in storitve pri Quiksilver surf school, imajo največ možnosti za nastanitev, med katerimi se lahko odločajo.
- Večje število inštruktorjev, ki zagotavljajo ure šole deskanja na valovih, tako za obiskovalce, ki koristijo tudi njihovo nastanitev, kot tudi za zunanje obiskovalce, ki koristijo samo njihove surf tečaje.

Slabosti:

- Več surf učnih ur na dan za inštruktorja predstavlja velik fizični napor, kar posledično tudi zmanjša kakovost dela.

6.2 El Cotillo

Freshsurf Fuerteventura

Freshsurf se nahaja na severozahodnem delu otoka v mestu El Cotillo, ki se ponaša z najlepšimi peščenimi plažami na otoku. El Cotillo je mesto, ki se je šele v zadnjih letih začelo razvijati, zato tukaj vlada še zelo sproščeno vzdušje, brez pretiranega turističnega vrveža. El Cotillo je lociran na zelo ugodni lokaciji, saj nam na svojih peščenih plažah nudi

popolne pogoje za začetnike in na Nort-shoru za napredne in profesionalne deskarje na valovih. Poleg tečajev deskanja nudijo tudi tečaje joge, planinske izlete, potapljanje, Kanarske kuharske tečaje in masaže, ki se priležejo po športnih aktivnostih. Nudijo od 3 do 5 dnevne tečaje surfanja, ki se začnejo ob deveti uri zjutraj. Freshsurf Fuerteventura nudi tri vrste nastanitev:

Surf hiša

Surf hiša se nahaja le dvesto metrov od plaže in nudi nastanitev za petnajst ljudi, s skupno kuhinjo in tremi kopalnicami. Freshsurf nudi tudi zajtrke in večerje, ki jih pripravi kuhar, kateri oskrbuje hišo. Enkrat na teden imajo organiziran žar večer, ob petkih pa je "kuharja prost dan" in tako priložnost, da si obiskovalci privoščijo večerjo v mestu ali pa si jo sami skuhamo.

Soul surfer hotel

Soul surfer hotel ponuja namestitve za ljudi, ki se zanimajo za vse vrste vodnih športov, kot so: surfanje, potapljanje, jadranje na deski, kitesurfing, plavanje, snorkeling in druge dejavnosti povezane z oceanom ali samo udobna namestitve. To je idealen kraj za goste, ki bi radi bili v bližini morja in videli, čutili in dihali ocean. Hotel poleg zajtrka nudi zasebne sobe, v kateri ima vsaka svoj hladilnik, sef in lastno kopalnico. V osnovi Soul surfer hotel nudi samo prenočišče z zajtrkom, vendar vključuje možnost dokupa tečaja deskanja, joge ali sproščujoče masaže.

Apartmaji višjega cenovnega razreda

Freshsurf ima v svoji ponudbi tudi dvosobne ali trisobne apartmaje s popolno stanovanjsko opremo, zasebno garažo in bazenom. Obiskovalcem nudi popolno zasebnost in je namenjen predvsem tistim, ki so prišli na Fuerteventura zgolj na ležerni dopust (Freshsurf school Fuerteventura, b.l.).

Prednosti:

- Raznolika ponudba namestitve,
- ponudba različnih športnih aktivnosti in organizacija družabnih/animiranih večerov,
- največja prednost Freshsurf je predvsem v tem, da se v El Cotilliu nahajajo samo štiri šole s surf storitvami. Prav Freshsurf ima največjo in najboljšo ponudbo, ki ima trenutno prevlado v El Cotilliu.

Slabosti:

- Največja slabost Freshsurfa je, da imajo natančno določeno uro surf tečajev. To

predstavlja slabost predvsem zaradi tega, ker se ugodni vetrovi in optimalni pogoji za deskanje iz dneva v dan spreminjajo. Ni namreč nujno, da bodo vsakodnevno ob devetih zjutraj najboljši pogoji za deskanje na valovih.

6.3 Lajares

Orange Surf School

Orange surf school se nahaja v majhnem mestecu Lajares sredi puščave, v katerem vlada prava surf kultura in je obenem tudi križišče glavnih poti do najboljših surf spotov. Orange surf team sestavljata Paolo Stragliotto, ki je surf instruktor in Sara Mattana, ki poučuje jogo. Oba sta svoje znanje in izkušnje nabirala v tujini, po letih iskanja popolnega koščka zemlje pod nebom pa sta to tudi našla na Fuerteventuri. Orange surf school je manjša šola, ki nudi individualni pristop do stranke, ter vključuje šolo deskanja na valovih in šolo joge. Čeprav se Orange surf hiša nahaja proč od obale, kar ni značilno za surf šole, je v tem primeru odlična lokacija. Je namreč na odlični idilični lokaciji za izvajanje joge in na sredini poti do vseh najboljših spotov na otoku (Orange surfschool Fuerteventura, 2016).

Prednosti:

- Nizke cene v času, ko ni surf sezone. To je redkost, saj ima večina ponudnikov skozi celo leto enako ceno,
- majhne skupine učencev omogočajo bolj osebni pristop učitelja.

Slabosti:

- Slabo razumljiva spletna stran,
- čeprav je njihova prednost, da imajo nižje cene v času, ko ni glavne surf sezone, imajo na spletni strani podane samo cene za čas nizke sezone in nikjer ni zaslediti celotnega cenika,
- surf hiša je locirana sredi otoka, daleč od obale.

7 OCENA RAZVOJA SURF TURIZMA

7.1 Metodologija analize podatkov

Za zbiranje podatkov se poslužujemo številčnih raziskav, ki nas vodijo do zelenega cilja. Raziskovalne metode v izobraževanju so pogosto razdeljene na dve vrsti: kvantitativne in kvalitativne. Za pomoč pridobivanja podatkov sem izbrala kvalitativno metodo raziskovanja, saj mi je ta z neposredno udeležbo spoznavanja problema omogočila neposredna opazovanja in pogovore. Kvalitativna metodologija nam nudi vrsto

kvalitativnih metod, ki omogočajo poglobljeno raziskavo ravnanja, dogodkov, delovanja organizacij, mnenj, občutkov in medsebojnih odnosov (Roblek, 2009, str. 54–69). Kvalitativna raziskava je predvsem predhodna raziskava, ki se uporablja za pridobivanje in razumevanje osnovnih razlogov, mnenj in motivacije. To omogoča vpogled v problem in pomaga pri razvoju ideje ali hipoteze (Wyse, 2011). Kvalitativne metode se pogosto uporabljajo pri odkrivanju trendov in mnenj, s katerimi se udeleženci raziskave potopijo še globlje v težave. Z zbiranjem podatkov se kvalitativna metoda razlikuje na nestrukturirano ali polstrukturirano tehniko zbiranja podatkov. Za potrebe raziskave sem uporabila nestrukturirano metodo zbiranja podatkov, saj mi je ta omogočala spontanost in višjo stopnjo refleksije, obenem pa tudi identifikacijo globlji vzrokov za pojave in čustva anketirancev (Burnard, 1991, str. 461–466).

Metode kvalitativnega raziskovanja lahko izvajamo na več različnih načinov:

- V fokusnih skupinah,
- v mini fokusnih skupinah,
- s poglobljenimi intervjuji,
- z etnografskimi študijami,
- z namiznimi raziskavami,
- s skrivnostnim nakupovanjem (»mystery shopping«).

Za potrebe raziskave sem uporabila metodo poglobljenega intervjuja, saj je ta dovolj odprta, da anketirancu omogoča osebno izražanje mnenj in videnj. Poglobljen intervju uporabljamo, ko želimo pridobiti strokovno mnenje glede določene teme na tem področju, ali pa želimo zgolj podrobneje spoznati temo pogovora (Metode kvalitativnega raziskovanja, 2016).

7.2 Potek intervjujev

Intervjuje sem izvajala v času mojega tri mesečnega bivanja na otoku Fuerteventura. Vsi intervjuji so bili nestrukturirani, tako sem tudi od anketirancev veliko več izvedela, saj se je vsako vprašanje razvilo v globlji pogovor ali diskusijo. Takšna vrsta intervjuja se imenuje globinski intervju, saj od anketiranca izvemo globlja čustva in mišljenja.

Vsak intervju sem začela z vprašanjem, ki se je razvil v pogovor in več podvprašanj. Za izvajanje intervjujev nisem imela določenega časa, ampak so potekali spontano, v pogovoru. Pogovori so potekali ob druženju s turisti, ki so dopustovali na Fuerteventuri in dopustniki, ki so bivali v surf šoli, kjer sem delala kot oskrbnica hiše. Vožnjo na surf spot in učno uro surfanja pa sem izkoristila za zbiranje informacij od surf inštruktorjev.

Informacije sem prav tako zbirala od turistov, ki so dopustovali na otoku, ter tujcev, ki so se preselili na otok. Veliko podatkov o področju raziskovanja surf turizma pa sem pridobila od lastnikov surf šol in surf inštruktorjev, ki imajo veliko izkušenj v svojem poklicu in dobro poznajo ponudbe drugih konkurenčnih surf šol.

Informacije, ki sem jih pridobila z izvajanjem intervjujev sem si zabeležila in jih ob pisanju zaključne strokovne naloge analizirala, kar bom nazorno prikazala v naslednjem poglavju.

7.3 Analiza intervjujev

V poglavju Ocena razvoja surf turizma sem želela zapisati svoje ugotovitve glede možnosti nadaljnjega razvoja surf turizma in odprtja novih surf šol. Iz intervjujev, ki sem jih izvedla v času mojega bivanja na Fuerteventuri sem zapisala nekaj citatov, iz katerih sem nato analizirala uporabniško izkušnjo. Na koncu sem izpostavila izzive, ki sem jih prepoznala tekom mojega bivanja na otoku in preko pogovora z ljudmi. Na podlagi prepoznanih izzivov sem opisala surf hišo, ki bi ustrezala potrebam in željam obiskovalcev.

Tabela 2: Citati

Citati
<p>»Za Fuerteventuro sem slišal od prijateljev, ki so tam preživeli prvomajske počitnice.«</p> <p>»Prvič sem na Fuerteventuro potovala šest let nazaj z italijansko agencijo, ker so imeli bistveno več ponudbe in bolj ugodno ceno, kot druge slovenske agencije.«</p> <p>»Na Fuerteventuri počitnikujem dvakrat letno, saj redno spremljam letalske karte in ko dobim poceni karto, jo takoj zakupim.«</p> <p>»Letalske karte so v zadnjih letih veliko bolj poceni kot pred desetimi leti.«</p> <p>»Sem avanturistični tip in rad kampiram, zato rad prihajam na Fuerteventuro, saj je edini izmed kanarskih otokov, kjer se lahko kampira.«</p> <p>»Všeč mi je <i>lifestyle</i>, ki vlada na otoku.«</p> <p>»Na Fuerteventuro rada prihajam pozimi, ker je tukaj tudi takrat toplo in ne rabim iti na drug konec sveta.«</p> <p>»Fuerteventura oddaja posebno energijo, ki se jo ne da opisati z besedami. Priti moraš sem in občutiti to.«</p> <p>»Všeč mi je pokrajina, ki spominja na luno.«</p> <p>»Vsi moji prijatelji, ki so že surfali so bili navdušeni, zato sem tudi jaz letos prišel na surferske počitnice, da vidim zakaj se gre.«</p> <p>»Surf hiša je bistveno cenejša nastanitev kot hotel.«</p> <p>»Všeč mi je, ker spoznam veliko ljudi iz različnih držav.«</p> <p>»Na Fuerteventuri sem prvič. Prišel sem zato, ker sem slišal, da so tukaj najboljši pogoji v Evropi za surfat.«</p> <p>»Ker sem tukaj prvič ne poznam plaž, kjer lahko surfam. Zato mi je všeč, da mi surf šola kjer koristim samo prenočišče nudi tudi prevoz do surf spotov.«</p> <p>»Ker se hiša nahaja daleč od morja, mi je všeč da ima bazen, saj se mi ne da hoditi tako daleč na plažo.«</p> <p>»Glede na to, da smo dnevno v morju po tri do štiri ure, mi to povsem zadošča in ne potrebujem hoditi še potem plavati v morje. Pred hišo je bazen, kjer se lahko ohladim, če to potrebujem.«</p> <p>»Obožujem teraso na vrhu strehe, kjer se zvečer družimo in imamo pogled na celo mesto in sosednji otok.«</p>

Tabela 2: Citati (nad.)

Citati
»Zelo mi je všeč način sobivanja v surf hiši. Vendar menim, da kadar si bom ustvarila družino to ne bo več primeren kraj za nastanitev.«
» V surfanju sem začetnik in me je nekoliko strah. Zato mi veliko pomeni, da vidim kako izkušen je naš učitelj in da mu lahko zaupam.
»Po spletu sem iskala ponudnike joga storitev, kjer sem naletela zelo ugodno ponudbo, ki vključuje surf in joga storitve z namestitvijo.«
»K Quiksilver surf school sem prišla, ker vem da je to svetovno znana surf veriga, ki ima poleg surf šol tudi svoje trgovine z surf oblekami.«
»Na dnevnem redu imamo določeno uro za surfanje. Takrat gremo na plažo, če pa ni razmer za surfat običajno preživimo čas, ki je namenjen surfanju za poležavanje na plaži. Nekaterim to ustreza, osebno bi raje počakal na razmere in takrat šel surfat.«
»Na spletu sem naletela na video, ki je predstavljal čudovit otok in surf izkušnjo pri surf šoli Manawai, zato smo se s prijateljicami odločile za počitnice na Fuerteventuri.«
»Všeč mi je ker ima mesto Corralejo zelo živahno nočno dogajanje.«
»Ker nas je v hiši veliko, smo se zmenili, da vsak en dan kuha kosilo, drugače je prevelika gneča v kuhinji.«
»Naš inštruktor ima veliko izkušenj, kar se mu tudi vidi. Pravi užitek ga je gledati kako dela vragolije po valu.«
»Zelo mi je všeč, da se lahko učiteljem surfanja sami dogovorimo kdaj želimo imeti učno uro. Običajno nam vedno ustreže, če nam to dopuščajo tudi trenutne razmere.«
»S fantom sva prišla na Fuerteventuro surfat, ampak po dveh dneh sem spoznala da mi to ne ustreza. Z lastnikom sem se sporazumno dogovorila in lahko zakupljene ure surfanja zamenjala za ure joge.«
»Najmanj obiskovalcev, ki koristijo tudi surf usluge je v poletnih mesecih, saj je takrat za surfanje tudi mrtva sezona. Takrat večina obiskovalcev zakupi samo prenočišče ali tečaj joge.«
»Ni mi všeč, ker so v hiši samo tri zasebne sobe in ostale skupinske.«
»Všeč mi je da mi po vsaki učni uri inštruktor pove kaj delam narobe in kaj naslednjič popravim.«
»Vsako uro nas na plaži spremlja fotograf, ki nas fotka, tako da lahko imamo fotografije za spomin.«
»Po nekaj dneh aktivnega surfanja so nas vse mišice bolele. Zato nam je lastnik surf šole uredil, da je v surf šolo prišel maser in nas na terasi hiše zmasiral.«
»Všeč mi je da se lahko za kakršno koli informacijo vedno obrnem na lastnika, ki nam je vedno na voljo.«
»Pri velikem ponudniku surf storitev sem delal kot inštruktor. Od tam sem odšel zato, ker sem sem vsak dan imel po dve učni uri, kar je zelo fizično naporno. Plača je bila v redu, vendar premajhna glede na število delovnih ur. Sedaj delam pri majhni surf šoli, kjer imam dnevno eno surf lekcijo v skupini do osem učencev. Vsak peti dan imam prost dan.«
»Na Fuerteventuro prihajam že več let. Vedno stanujem v surf hiši, vendar surfat hodim sam. Vedno se pojavi problem, ker mi Rent s car agencije nočejo dati avta, ker vidijo da imam surf desko. Na otoku velja nepisano pravilo, da se surferjem ne sposoja avta, saj naj jih bi ti namreč uničili, ker se vozijo izven asfaltiranih poti in deska na vrhu avta uničuje avto. Zato sem zmenjen, da namesto mene nekdo drugi prevzame avto, ki ni tako podoben "surferju".«

Analiza uporabniške izkušnje

Iz opravljenih intervjujev sem razbrala, da nekateri obiskujejo velike znane surf verige, kot sta Billa Bong in Quiksilver, ker sta jim ta najbolj poznana, drugih niti ne iščejo, saj jim veliko pomeni, da lahko koristijo usluge in nastanitev svetovno znane znamke. Medtem pa sem opazila, da ima velika večina raje manjše ponudnike surf storitev, ker jim je bolj všeč

osebni pristop in vzdušje, ki vlada v hiši z manjšim številom stanovalcev. Čeprav jim je vseč skupno druženje in spoznavanje novih ljudi, si sob ne radi delijo še z ostalimi tujci. Za dopustovanje v surf hiši se odloča predvsem mlajša populacija, izkušeni surfarji in samski posamezniki. V času mojega bivanja na otoku sem spoznala veliko ljudi, ki je na spletu iskalo samo tečaj joge, vendar so se nato odločili za skupen paket s surfanjem. Predvsem sem opazila, da ljudje zelo cenijo osebni odnos z lastnikom surf šole ali inštruktorjem, ki se jim posveti, deli nasvete in usmerja. Veliko jim pomenijo tudi izkušnje in znanje inštruktorja, saj mu lahko tako bolj zaupajo. Zelo deljena mnenja sem dobila glede bazena, ki je v sklopu hiše. Nekaterim bazen ni všeč, saj se raje sončijo na plaži in plavajo v morju, drugim pa je všeč, saj se po naporni učni uri surfanja raje odpočijejo kar doma ob bazenu. Skoraj vsi pa so bili istega mnenja, da mora biti plaža v sprejemljivi razdalji od hiše. Zelo me je presenetilo dejstvo, da ima velika večina turistov, ki pridejo na otok surfati probleme z izposojajo avtomobila, saj ponudniki, ki nudijo najem avtomobila ne radi izposojajo avtomobilov surferjem, saj se ti običajno vozijo po slabih in neasfaltiranih cestah, ki vodijo do surf spotov.

7.4 Predlog prenovljene uporabniške izkušnje z novo surf šolo

Pod predloge prenovljene surf šole bom zapisala izzive, ki sem jih prepoznala med bivanjem na otoku in anketiranjem ljudi. Ti izzivi predstavljajo opis popolne »surf school« hiše.

Lokacija

Hiša mora biti locirana čim bližje obali in v sprejemljivi razdalji, ki omogoča pešpot do centra mesta.

Hiša

Velikost hiše naj bo namenjena bivanju največ dvajsetim osebam. Kuhinja naj bo primerno velika številu ljudi, ki bodo bivali v hiši. Dodatno rešitev prenatrpanosti v hiši predstavlja tudi zunanja kuhinja z veliko teraso in zunanjim bazenom. Večino sob naj predstavljajo dvoposteljne sobe, ena soba bi lahko bila namenjena večjemu številu oseb, tip sobe pa bi se pogojeval tudi s ceno. V hiši bi bila ena kopalnica na štiri osebe. Celotna hiša naj bo opremljena v surf stilu.

Dodatna ponudba

Gostje bi se lahko odločili za osnovno ponudbo, ki bi nudila zgolj nočitev v surf hiši, kar bi bilo namenjeno »free surferjem«, saj oni ne potrebujejo tečaja surfanja.

Poleg osnovne ponudbe, bi se lahko gostje odločali še za:

- Tečaj surfanja,
- tečaj joge,
- če bi stranka spoznala, da mu/ji surfanje ne ustreza, bi lahko to zamenjala z drugo aktivnostjo, na primer jogo,
- izposoja opreme (neoprenska obleka, deske, longboardi, sup, kolesa,...),
- terapije in masaže,
- izposoja avtomobilov (izposoja rabljenih avtomobilov, ki so namenjeni vožnji po slabih cestah in so primerno opremljeni). Takšna vrsta izposoje avtomobilov na otoku še ne obstaja, zato tukaj vidim zelo velik tržni potencial.

Surf inštruktorji

Surf šola bi morala imeti primerno število inštruktorjev glede na število obiskovalcev. Vsak inštruktor bi imel samo en tečaj na dan, s skupino osmih učencev, saj je to tudi uradno določeno največje dovoljeno število učencev v skupini. Inštruktorji bi morali imeti veliko izkušenj in znanja, predvsem pa prijazen pristop do učencev.

Konkretnih podatkov o številu zasedenosti v »surf school houses« nisem dobila. Vendar sem s pogovori z lastniki in zaposlenimi v surf šolah prišla do informacij, da je kljub povečani konkurenci število obiskov in zasedenosti v zadnjih letih v porastu. Zasedenost je tekom leta konstantna, še zlasti v jesenskih in zimskih mesecih, saj takrat večina obiskovalcev pride na otok zaradi športnih aktivnosti in takrat koristijo tudi surf storitve. V poletnih mesecih je obisk surf hiš nekoliko manjši, večina obiskovalcev koristi samo prenočišče in joga tečaje, saj v poletnih mesecih ni dobrih razmer za surfanje. Surf hiša je odlična izbira za cenejše prenočišče v poletnih mesecih, ko imajo največjo zasedenost hoteli, za katere je takrat največja turistična sezona.

V diplomski nalogi sem želela raziskati tudi kakšen profit imajo »surf school« hiše, vendar sem naletela na težavo, saj tej vrstni podatki niso javno dostopni, tako kot v Sloveniji. Podatke sem poskušala pridobiti po direktni poti tako, da sem ponudnikom surf storitev pisala uradno elektronsko sporočilo, vendar odgovora nisem dobila ali teh podatkov niso hoteli dati. V kontakt sem prišla samo s ponudnikom surf storitev, ki pa je želel ostati anonimen. Povedal mi je, da njihova surf hiša vsakoletno posluje z dobičkom, vendar velik delež dobička porabijo za nakup nove opreme, saj se le-ta hitro poškoduje in uniči. Veliko stroškov jim predstavljajo tudi avtomobili in gorivo, saj se vozijo na ure surfanja večinoma več kilometrov daleč po neurejenih poteh, kar zelo uničuje avtomobile. V preteklih letih so jim največjo škodo predstavljale neuradne surf šole, ki so imele nižje cene in inštruktorje brez opravljene licence za učenje surfanja, vendar se v zadnjih letih to izboljšuje, saj so povečali nadzor obalne policije, ki pregleduje surf šole, ali imajo ustrezna dovoljenja.

SKLEP

Analizo surf turizma sem opravila s pomočjo statističnih podatkov, ki prikazujejo rast obiskovalcev in analizo ponudb surf nastanitev. Obsežni del zaključne naloge predstavlja tudi analiza intervjujev, v kateri sem iz pogovorov z anketiranci o surf ponudnikih zaznala prednosti in pomanjkljivosti, katere ostajajo odprte za nadaljnji razvoj. Na podlagi opravljene analize zaključujem, da na otoku obstaja še veliko možnosti za nadaljnji razvoj surf turizma.

Fuerteventura je eden izmed sedmih Kanarskih otokov in sodi med enega izmed manj turistično razvitih. Razlog za to je najverjetneje enoličen puščavski značaj otoka, ki so ga v preteklosti zapostavljali. Pustolovci in navdušenci nad vodnimi športi pa so prepoznali čare in naravne danosti, ki jih otok ponuja. V zadnjih letih se je zato tudi Fuerteventura začela razvijati v otok, ki ponuja različne turistične storitve in nastanitve.

Namen moje strokovne naloge je bil analizirati ponudbo surf turizma, kar sem prikazala s statističnimi podatki, ki sem jih pridobila na uradni turistični strani Gran Canarie (Analysis and Reports on Tourism, 2016). Podatki prikazujejo, da se je število turističnih obiskov leta 2012 zmanjšalo za kar 10 %, v primerjavi z letom 2011. Leta 2013 se je število turistov po upadu iz preteklega leta začelo spet povečevati in leta 2015 doseglo rekordnih 2.070.623 turističnih obiskov. Velika prednost Kanarskih otokov je njihova ugodna geografska lega, ki tako obiskovalcem nudi poletno ozračje skozi celo leto. Konstanten obisk turistov na Fuerteventuri prikazuje Graf 2, kjer je razvidno, da je število turistov čez celo leto konstantno, nekoliko višje je v glavni poletni sezoni. Čeprav Fuerteventura sodi med slabše turistično razvit otok, se to spreminja, saj je na otoku zaznati povečano število gradenj turističnih nastanitev. Kanarski otoki spadajo med tako imenovano »davčno oazo«, saj so davčne stopnje nižje kot v Evropski uniji. Nižjo davčno stopnjo so uvedli zato, da bi preprečili množično preseljevanje ljudi na celino, s tem pa so dosegli, da so Kanarski otoki postali zanimivi tudi državljanom drugih držav. Po ISTAC (Instituto Canario de Estadística) (2015) podatkih, se je v letu 2015 na otok preselilo največ Nemcev, Angležev, Norvežanov in Švedov.

Večji obisk turistov, ki se je v preteklem letu povečal za 4%, lahko pripišemo tudi nizkocenovnim letalskim družbam, ki ponujajo zelo ugodne letalske karte iz skoraj vseh evropskih držav. Ko sem raziskovala ponudbe turističnih agencij, sem zaznala, da se je v letošnjem letu zelo povečala ponudba na Kanarskih otokih, to pa pripisujem terorističnim napadom, ki so se v preteklem letu zgodili v številnih afriških letoviščih, zaradi česar je tam povpraševanje znatno manjše. Glede na to, da je Fuerteventura šele sedaj v času razvoja, je to popolno obdobje, da ljudje vlagajo v turizem, njegov razvoj in prepoznavnost.

Cilj, ki sem si ga zastavila za diplomsko nalogo, je bil odgovoriti na vprašanje, ali obstaja možnost nadaljnjega razvoja surf turizma. Iz opravljenih pogovorov sem zato poiskala uporabniško izkušnjo in postavila izzive za novo ustanovljene surf šole. Na podlagi intervjujev, ki sem jih izvedla, sem sestavila opis surf šole, katera bi zadovoljevala potrebe obiskovalcev. Nova »surf school« hiša bi morala biti postavljena v bližini obale in nuditi prenočišče kvečjemu dvajsetim osebam, saj sem iz intervjujev ugotovila, da ljudem ni vseh preveliko število ljudi in hočejo na počitnicah poleg druženja tudi zasebnost. Manjša surf šola bi nudila večji osebni stik lastnika in inštruktorja, kar stranke zelo cenijo. Poleg lepo urejene hiše v surf stilu in bazena s teraso, ljudje pričakujejo izkušenega surf inštruktorja, kateremu lahko zaupajo. Iz analize uporabniške izkušnje sem ugotovila, da imajo obiskovalci radi večjo in pestro ponudbo, ki poleg surf tečajev nudi še druge tečaje, kot je na primer tečaj joge. Nekateri intervjuvanci so izpostavili težavo, ki se pojavi, ko želijo najeti avtomobil. Ponudniki, ki nudijo najem avtomobilov se izogibajo poslovanja z surferji, saj menijo, da jim ti s svojo surf opremo in vožnjo po neasfaltiranih cestah uničujejo avtomobile. Na podlagi raziskave, v kateri sem zaznala, da na otoku ni nobenega ponudnika, ki nudi najem primernih avtomobilov, kot je terensko vozilo za vožnjo do težko dostopnih plaž, zaključujem, da bi takšne vrste ponudba pritegnila veliko zanimanja med surferji in drugimi turisti, ki si želijo adrenalinske »off road« vožnje.

Glede na opravljeno analizo, ki prikazuje rast števila obiskovalcev, zaključujem, da na otoku Fuerteventura obstaja možnost nadaljnjega razvoja surf turizma, vendar bodo morali ponudniki surf storitev v prihodnje obogatiti svojo ponudbo, da bodo tako postali konkurenčnejši in zanimivejši od ostalih konkurentov, ki ponujajo surf storitve.

LITERATURA IN VIRI

1. *Accommodation for surfers*. Najdeno 23. aprila 2016 na spletnem naslovu <http://www.travelnsurf.com/en/d-338/fuerteventura>
2. *Analysis and Reports on Tourism*. Najdeno 30. aprila 2016 na spletnem naslovu http://www.grancanaria.com/patronato_turismo/Analysis-and-Reports-on-Tourism.34404.0.html
3. Barbieri, C., & Sotomayor, S. (2013). Surf travel behavior and destination preferences: An application of the Serious Leisure Inventory and Measure. *Tourism Management*, 35(13), 111–121.
4. Booth, D. (2001). *From bikinis to Boardshorts: Wahines and the paradoxes of surfing culture*. Dunedin: School of Physical education, University of Otago.
5. Burnard, P. (1991). A method of analysing interview transcripts in qualitative research. *Nurse Education Today*, 11(6), 461–466.
6. *Canary Islands Special Zone*. Najdeno 23. aprila 2016 na spletnem naslovu <http://www.lowtax.net/information/spain/spain-canary-islands-special-zone.html>
7. Espejo, A., Losada, J. I., & Mendez, F. J. (2014). Surfing wave climate variability. *Global and Planetary Change*, 121(1), 19–25.
8. European Commission. (2016). The European Job Mobility Portal. Najdeno 23. aprila 2016 na spletnem naslovu <https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?countryId=ES&acro=Imi&showRegion=true&lang=en&mode=text®ionId=ES0&nuts2Code=%20&nuts3Code=null&catId=441>
9. Farmer, R. J. (1992). Surfing: motivations, values and culture. *Journal of Sport Behaviour*, 15(3), 241–257.
10. Freshsurf school Fuerteventura. (b.l.). Accommodation. Najdeno 12. maja 2016 na spletnem naslovu <http://en.freshsurf.de/>
11. *Fuerteventura Guide*. Najdeno 23. aprila 2016 na spletnem naslovu <http://www.fuerteventuraguide.com>
12. Gaiswinkler, L., & Unterrainer, H. F. (2016). The relationship between yoga involvement, mindfulness and psychological well-being. *Complementary Therapies in Medicine*, 26(16), 123–127.
13. *Instituto Canario de Estadística, ISTAC*. (2015). Najdeno 26. aprila 2016 na spletnem naslovu <http://www.gobiernodecanarias.org/istac>
14. *Manawai surf school*. Najdeno 12. maja 2016 na spletnem naslovu <http://www.manawaisurf.com/>
15. Marcus, B. (b.l.). The History of Surfing From Captain Cook to the Present. Najdeno 3. maja 2016 na spletnem naslovu <http://www.surfingforlife.com/history.html>.
16. *Metode kvalitativnega raziskovanja*. Najdeno 3. maja 2016 na spletnem naslovu <http://www.mediana.si/raziskovalne-metode/metode-kvalitativnega-raziskovanja/>
17. Nendel, J. (2009). Surfing in Early Twentieth-Century Hawai'i: The Appropriation of a Transcendent Experience to Competitive American Sport. *The International Journal of the History of Sport*, 26(16), 2432–2446.

18. *Orange surfschool Fuerteventura*. Najdeno 12. maja 2016 na spletnem naslovu <http://www.orangesurfschool.com/>
19. *Quiksilver surfschool Fuerteventura*. Najdeno 12. maja 2016 na spletnem naslovu http://www.quiksilverurfschoolfuerteventura.com/34015/Home/index_new_blank.aspx
20. Roblek, V. (2009). Primer izpeljave analize besedila v kvalitativni raziskavi. *Management*, 4(1), 54–69.
21. Santana-Jimenez, Y., & Hernandez, J. M. (2011). Estimating the effect of overcrowding on tourist attraction: The case of Canary Islands. *Tourism Management*, 32(2), 415–425.
22. Warren, A., & Gibson, C. (2014). *Surfing places, surfboard makers: Craft, creativity and cultural heritage in Hawai'i, California and Australia*. Honolulu: University Of Hawai'i Press.
23. Wyse, S. E. (2011, 16. september). What is the Difference between Qualitative Research and Quantitative Research. Najdeno 12. maja 2016 na spletnem naslovu <http://www.snapsurveys.com/blog/what-is-the-difference-between-qualitative-research-and-quantitative-research>

PRILOGA

Priloga 1: Število surf šol in nastanitev

Tabela 1: Število surf šol in nastanitev

Število surf šol	Surf šola	Lokacija
1	Quiksilver surf school	Corrajelo
2	Wave Rider surf school	Corralejo
3	Aloha Surf Academy	Corralejo
4	Fuerteventura surf house	Corralejo
5	Billabong surf camp and school "Beach house "	Corralejo
6	Homegrown surf school surf camp Fuerteventura	Corralejo
7	Kailua Surf School Fuerteventura	Corralejo
8	Spanich and surf school Fuerteventura	Corralejo
9	Corralejo surf school RIP CURL	Corralejo
10	ORANGE surf school	Lajares
11	One more wave surf school	Corralejo
12	Protest surf center	Corralejo
13	Long Island surf school Fuerteventura	Corralejo
14	Adrenalin surf school	La Pared
15	Surf Therapy Surf Camp Fuerteventura	Corralejo
16	Rapa Nui Surfcamp Fuerteventura	Costa Calma
17	Surf school Fuerteventura Shockwave	El Cotillo
18	7 Island Surf SLU	Corralejo
19	Waveguru surf camp and surf school Fuerteventura	La Pared
20	Line Up	Corralejo
21	Canary Island surf school, S.L.	Corralejo
22	Free surfers school	Corralejo
23	Hotzone surf school	Corralejo
24	Connection surf school	Corralejo
25	Surf Riders Fuerteventura	Corralejo
26	Ineika Funcenter	Corralejo
27	Magma Kitesurf school fuerteventura	Lajares
28	Davinga surf school Fuerteventura	Costa Calma
29	Surfsolution surfcamp	Corralejo
30	Watersports Fuerteventura surfkurse & exkursionen	Costa Calma
31	Paradise surf shop sur rent surf school surf camp	Corralejo
32	Rene Egli Fuerteventura	Playa Sotavento
33	OTRO MONDO surf school & camp	Morro Jable
34	INO club Fuerteventura	Jandia
35	Nalusurf Surf school Fuerteventura	La Pared
36	Blue Motion Surf Shop & Surf School, Ecole de surf, Jandia Fuerteventura	Jandia
37	SURFERS ISLAND- Surf, Kite & Sail Fuerteventura	Morro Jable
38	The Lighthouse surf school	Morro Jable
39	LA MAR surf school	Morro Jable
40	K-lima Surf school	Morro Jable
41	Kitesurfschule Chris Dick Kiteboarding Costa Calma, Fuerteventura	Costa Calma

Tabela 1: Število surf šol in nastanitev (nad.)

Število surf šol	Surf šola	Lokacija
42	Sotavento kitesurf school	Morro Jable
43	Poin break Fuerteventura	Corralejo
44	Planet Surfcamp - Fuerteventura	Corralejo
45	Sol y Mar surf camp	Corralejo
46	Mosquito surf school	Corralejo
47	Naturalsurfcamp	Lajares
48	Natural Sense Fuerteventura	Corralejo
49	Star surf school	El Cotillo
50	Fuerteventura Kite School	Corralejo
51	Surfing colors	Corralejo
52	Free Spirit surf school	Corralejo
53	Amanay Surf School Surf Camp Fuerteventura	Caleta de Fuste
54	Wanna Go Surfing	Corralejo
55	Manawai surfschool	Corralejo
56	Flag Beach Windsurf Center	Corralejo
57	Surfcamp Las Dunas – Lennox Fuerteventura	Corralejo
58	Salty life sup school Fuerteventura	Corralejo
59	Tarpons Bay	El Cotillo
60	Sury club Rocky Point	Corralejo
61	Canary Surf Academy	Caleta de Fuste
62	FreshSurf surf school	El Cotillo
63	Rip Curl School Fuerteventura	Corralejo
64	Redshark SL	Corralejo